

BENAJA LOGOS

— IN GOD GEGROND OM —
BETEKENIS OVER TE DRAGEN

Een reis door de Bijbel

Leesperspectief

Vertrekpunt van de reis

Dit boek is niet geschreven vanuit een theorie of als een samenvatting van wat anderen over de Bijbel hebben gezegd. Het is ontstaan vanuit herkenning tijdens mijn persoonlijke zoektocht naar de betekenis en toegevoegde waarde van Gods woord.

Die zoektocht begon met een eenvoudige vraag uit nieuwsgierigheid: als de Bijbel al duizenden jaren door miljoenen mensen wordt gelezen en gezien als bron van richting, wijsheid en herstel — wat staat er dan eigenlijk in? Niet de losse teksten of verzen, maar het geheel. Wat is de boodschap?

Het antwoord op die vraag, is wat dit boek zichtbaar wil maken.

De bron

De enige inhoudelijke bron van dit boek is de Bijbel. Niet omdat andere literatuur of wetenschap geen waarde hebben, maar om de stelling zuiver te houden dat alles wat in dit boek staat uit de Bijbel zelf voortkomt.

Het doel is deze rijke inhoud — en wat ik herkende — op een manier te beschrijven dat het voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk wordt.

Dit boek zal dan ook geen nieuwe psychologische inzichten presenteren of wetenschappelijke theorie toevoegen. Het wil zichtbaar maken wat er al was.

De herkenning

Tijdens het lezen en bestuderen van de Bijbel herkende ik patronen daarin die passen bij de manier waarop een mens informatie verwerkt — een onderwerp waarin ik me vanuit mijn werk met kinderen en jongeren met gedragsproblemen regelmatig heb verdiept.

Gaandeweg werd steeds meer duidelijk dat de manier waarop de Bijbel beschrijft hoe een mens in balans leeft, nauw aansluit op hoe mensen informatie verwerken. Vooral in Psalmen en Spreuken komt dit naar voren.

Het bleek geen toevallige overeenkomst, maar een aantoonbare en voortdurende samenhang.

Psalmen beschrijven de binnenwereld van de mens: hoe prikkels binnenkomen, hoe ervaringen worden verwerkt en hoe een mens van overleven naar vertrouwen beweegt. Spreuken beschrijven de buitenwereld: hoe besluitvorming zichtbaar wordt in handelen, relaties en verantwoordelijkheid.

Samen vormen zij een volledig en samenhangend systeem dat al eeuwen geleden is beschreven.

De vier schaarse middelen

Daarnaast werd nog een tweede patroon herkenbaar. De Bijbel beschrijft hoe een mens dient om te gaan met de ordening die leven begrenst: de elementen tijd, energie, ruimte en materie.

Deze zogenaamde 'vier schaarse middelen' worden in de Bijbel in het verhaal van de schepping al benoemd als fundament voor een leven in balans met de omgeving — dus ook lang voordat de wetenschap dit fundament bestudeerde en beschreef.

De twee patronen die ik herkende samen, laten zien dat Gods woord niet alleen een geloof beschrijft, maar ook het leven zelf: een samenhangende orde die inzicht geeft in hoe een mens in balans kan leven — persoonlijk, sociaal en binnen de grenzen waarbinnen al het leven bestaat.

Bijzondere benadering

De verkregen inzichten en de herkenning brachten een nieuwe vraag met zich mee: zijn de overeenkomsten tussen de ordening in de Bijbel en de wetenschap al eerder beschreven? De uitkomst was opvallend.

In het verleden zijn er veel studies gedaan naar de overeenkomsten tussen menselijk functioneren en de inhoud van de Bijbel, en tussen wetenschappelijke inzichten en Bijbelse beschrijvingen. In al deze studies werd echter gewerkt vanuit bestaande psychologische, sociale, of natuurwetenschappelijke kaders om vervolgens te onderzoeken hoeverre de Bijbel daarbij aansluit.

Het bijzondere aan dit boek is dat hier de omgekeerde richting wordt gevolgd. Het vertrekt niet vanuit bestaande kaders of theorieën, maar het vertrekt vanuit de Bijbel zelf.

Versterkende samenhang

Ook voor de vier schaarse middelen mag worden gesteld dat mijn inzichten door herkenning vanuit deze invalshoek nog niet eerder zijn beschreven. Ook de studies die op dit gebied zijn gedaan beginnen namelijk bij bestaande theorieën.

De beschrijving in dit boek over de samenhang tussen beide patronen en de versterkende uitkomst daarvan kan zelfs als uitzonderlijk worden gezien.

Voor mij persoonlijk was het een openbaring om te ontdekken hoe nauwkeurig de Bijbel beschrijft hoe een gezond, rechtvaardig en duurzaam leven eruitziet en dat het vol staat met handvatten voor een leven dat past bij wie je bent en wat je nodig hebt.

Betekenis voor de lezer

De inhoud van de Bijbel kan ingewikkeld lijken, mede door het taalgebruik. Dit boek is daarom zo samengesteld en geschreven dat het vooraf niets van de lezer vraagt of eist.

Het nodigt alleen uit om te ontdekken wat er staat.

Wie de Bijbel al kent, zal herkenning ervaren. Wie de Bijbel nog niet kent, vindt een toegankelijke ingang. En wie kritisch leest, zal merken dat de Bijbel als bron en Gods orde centraal staan.

En daarmee begint deze reis.

Algemene inleiding

Een reis door de Bijbel

De Bijbel is een van de oudste en meest invloedrijke boeken ter wereld. Generaties hebben eruit geleefd, zich erdoor laten vormen en er richting in gevonden. Maar wie vandaag voor het eerst de Bijbel opent, ontdekt al snel dat het geen modern boek is.

De taal is anders. De structuur is anders. De cultuur waarin de verhalen zijn ontstaan, voelt soms ver weg. En voordat je bij het verhaal van Jezus bent aangekomen, ben je al honderden pagina's onderweg.

Voor veel mensen is dat een drempel — niet omdat de inhoud niet relevant is, maar omdat de vorm afstand schept.

Dit boek wil die afstand overbruggen.

Niet door de Bijbel opnieuw te schrijven, niet door delen weg te laten en niet door er iets nieuws van te maken, maar door het verhaal van de Bijbel als geheel zichtbaar te maken in één toegankelijk geheel.

Als een lijn die je kunt lezen zoals je een verhaal leest: van begin tot eind, zonder te verdwalen in details, herhalingen of verwijzingen naar oude onbekende gewoontes. Een lijn waarin de kern van de Bijbel zichtbaar wordt: hoe God verbinding zoekt, de mens opbouwt en richting geeft, en telkens opnieuw deze relatie herstelt door liefde en geloof.

De Bijbel begint niet met regels, maar met een verhaal. Niet met rituelen, maar met een schepping zoals door God bedoeld. Niet met iets weg te nemen, maar door iets te maken.

En met deze insteek start ook dit schrijven: een weergave van hoe tijd, energie, ruimte en materie ontstaan, en hoe rust en verantwoordelijkheid zorgen voor balans in deze vier schaarse middelen. Een geheel dat in samenhang de basis vormt waarop alles tot bloei kan komen.

Na dit begin volgt de periode voor de komst van Jezus: het Oude Testament. Een verhaal dat laat zien hoe de mens zich na de eerste keuze van ongehoorzaamheid ontwikkelt. Een tijd vol beloftes, worstelingen, omwegen, profeten, verwachtingen en teleurstellingen, maar ook hoop.

Door dit stuk van het verhaal heen wordt zichtbaar dat de mens richting nodig heeft, maar het niet uit zichzelf kan vasthouden. Een wet geeft inhoud en grenzen, maar geen volharding en genezing. De profeten geven richting, maar geen vervulling.

Zo wordt duidelijk wat nodig is: richting, vergeving en innerlijke vernieuwing — drie dingen die de mens niet zelf tot stand kan brengen.

Het Nieuwe Testament geeft daar één antwoord op: God zond Jezus, Zijn enige Zoon, omdat de mens datgene niet kon herstellen wat wel hersteld moest worden.

De relatie tussen God en mens was gebroken, de innerlijke orde beschadigd.

Daarom komt Jezus — niet als goddelijk symbool, maar als richtlijn: als voorbeeld hoe God menselijk leven bedoeld heeft, én als Hersteller die brengt wat de mens te kort komt: vergeving, genezing en herstel van verbinding.

Door de komst van Jezus krijgt het oude vervulling en het nieuwe richting. Zijn leven, woorden en keuzes vormen daarom het hart van de Bijbel.

Alles voor Zijn komst wijst vooruit naar Hem, alles erna bouwt voort op wat Hij heeft gezegd en gedaan. Zijn dood herstelt de breuk met God die de mens zelf niet kon repareren en Zijn opstanding opent de weg naar nieuw leven, omdat Zijn Geest innerlijke verandering mogelijk maakt. In Hem valt het hele verhaal samen: richting, vergeving, wijsheid, hoop en herstel door liefde en geloof.

Deel 1 — *De uitnodiging* — vertelt in achttien hoofdstukken dat grote verhaal als een reis die openbaart. Elk hoofdstuk bevat een zuivere weergave van de Bijbelse lijn. Niet om alles volledig te beschrijven, maar om duidelijk te maken hoe de Bijbel zich ontvouwt: wat er gebeurt, waarom het gebeurt en hoe het verhaal vooruit beweegt.

Hiermee opent dit boek de weg, vernieuwt het hart en geeft het richting — naar een leven in waarheid, vanuit liefde en geloof, in volle betekenis.

De inhoud is bewust helder en eenvoudig geschreven. Niet kinderlijk of oppervlakkig, maar duidelijk en toegankelijk. Het uiteindelijke doel is dat iedereen die wil — met of zonder achtergrond in geloof en met of zonder hoge opleiding — dit verhaal kan volgen en begrijpen.

De Bijbel is namelijk niet bedoeld als studie voor een kleine groep geleerden of ingewijden, maar als bron van inspiratie hoe richting te geven aan gezond leven en duurzaam samenleven.

De inhoud van de beschrijvende delen is daarom geen vervanging, maar een eerste stap — een brug die uitnodigt de originele teksten daarna zelf te ontdekken.

Daarom bestaat dit boek uit drie samenhangende delen:

1. De uitnodiging tot het leven
Een verhalende inhoud dat de grote lijn zichtbaar maakt.
2. De longen van het leven
Een ademruimte waarin innerlijke rust en stabiliteit zichtbaar worden in Psalmen en Spreuken.
3. De verdieping in de Bijbel als bron
Verwijzingen naar de oorspronkelijke hoofdstukken, teksten brieven en verzen: voor wie de bron zelf wil leren kennen.

Deze drie delen vormen samen één beweging: Verhaal → ordening → oorsprong.

Voor wie dit boek leest: zie het als een uitnodiging. Niet om genoeg te nemen met deze versie, maar als opstap om de oorsprong ervan te ontdekken. Zie het als een deur die open gaat, niet als eindpunt van interesse. Een hulpmiddel, geen vervanging.

Als het verhaal je raakt, inspireert of nieuwsgierig maakt, dan heeft de inhoudt precies gedaan wat het moest doen: een brug slaan tussen een oud boek vol wijsheid en een samenleving vol vragen.

Want uiteindelijk gaat het daarom: de inhoud van de Bijbel zó toegankelijk maken dat iedereen die geïnteresseerd is, kan ontdekken waarom miljoenen mensen door de eeuwen heen kracht, richting en hoop vonden in die inhoud.

Niet omdat het simpel is, maar omdat het leven zelf erin weerspiegeld wordt. En omdat de kern van dit grote verhaal nog altijd dezelfde is: leven ontstaat, breekt door verleidingen, wordt hersteld door geloof en vernieuwd door liefde die niet opgeeft.

**God zoekt verbinding,
de mens verliest richting en inhoud,
en Jezus Christus herstelt wat gebroken is.**

Dit is de rode lijn van de Bijbel — zichtbaar gemaakt in taal die vandaag gelezen kan worden.

Een prettige reis en moge God u rijkelijk zegenen.

Deel 1

Het verhaal

De uitnodiging tot het leven

Het verhaal dat de weg opent, het hart vernieuwt en richting geeft naar een leven in waarheid, vanuit liefde en geloof, in volle betekenis.

Inleiding deel 1

De uitnodiging tot het leven

Dit deel vormt het hart van dit boek. Het vertelt de grote lijn van de Bijbel als één doorlopend verhaal: van schepping tot voltooiing, van richting tot herstel.

Het is geschreven in een vorm die je niet alleen inzicht geeft in wat er gebeurt, maar vooral laat ervaren hoe het verhaal zich ontvouwt en welke beweging daarin zichtbaar wordt.

Daarom is dit deel verhalend, helder en ononderbroken — zonder technische verwijzingen of theologische uitleg die het ritme zouden verstoren. Het doel van deze uitnodiging is eenvoudig: de lezer meenemen in het verhaal zelf, voordat de structuur erachter zichtbaar wordt.

Je hoeft geen voorkennis te hebben om te begrijpen wat hier staat. De hoofdstukken zijn bedoeld om een weg te openen, om betekenis te geven en om ruimte te maken voor verwondering, richting en inzicht.

Ze laten zien hoe God voortdurend verbinding zoekt, hoe de mens daarop reageert, en hoe de rode lijn door de geschiedenis loopt naar Jezus Christus — het middelpunt waar alles samenkomt.

Dit deel — De uitnodiging — staat daarom bewust aan het begin. Het vormt de basis voor alles wat volgt. Eerst de beleving, daarna de ordening, en pas daarna de verdieping.

Die volgorde zorgt ervoor dat je als lezer eerst de beweging voelt, voordat je ziet welke invloed die beweging heeft op het leven en waar het geheel zijn oorsprong heeft.

Het verhaal volg je in achttien hoofdstukken die samen de rode draad zichtbaar maken: hoe leven ontstaat, waarom het breekt, hoe God herstelt en hoe liefde en geloof richting geven aan alles wat volgt.

Elk hoofdstuk draagt een deel van die lijn, zodat het geheel niet alleen informatief is, maar ook begrijpelijk, toegankelijk en betekenisvol.

Zoals gezegd in de algemene inleiding is de inhoud van dit boek als geheel niet bedoeld als vervanging van de Bijbel, maar als een deur naar het origineel. Een eerste stap, geen eindpunt — een hulpmiddel, geen vervanging.

Deze inleiding — als korte voorbereiding om het verhaal zelf binnen te lopen — markeert het begin van het eerste deel. Een inkijk in wat zich achter de deur bevindt:

**één doorlopende beweging die inzicht en
overzicht geeft in het verhaal van het leven zelf.**

Deel 2

Psalmen en Spreuken

De longen van het leven

Innerlijke rust en wijze besluitvorming als fundament voor een gezond, rechtvaardig en duurzaam leven.

Inleiding deel 2

De longen van het leven

Psalmen en Spreuken

In deel 1 — *De uitnodiging* — staat het verhaal van de Bijbel voor je: de beweging van schepping tot vernieuwing, van begin tot voltooiing. Naast deze verhalende lijn zijn er in de Bijbel twee boeken die om speciale aandacht vragen: Psalmen en Spreuken.

Het zijn geen geschiedenis, geen profetie, geen brief. Ze zijn de longen die het geheel zuurstof geven — één stroom van buiten naar binnen en één van binnen naar buiten — en laten zien hoe de boodschap van het verhaal in deel 1 wordt vertaald naar het dagelijks leven.

Binnen- en buitenwereld

Psalmen en Spreuken richten zich op de innerlijke bewegingen die voorafgaan aan wat je zichtbaar doet. Dit wordt de binnenwereld genoemd: alles wat je ervaart en wat niet zichtbaar is voor de buitenwereld.

Wanneer wordt gesproken over processen buiten deze binnenwereld, worden deze de buitenwereld genoemd: alles buiten jezelf — mensen, voorwerpen, natuur, dieren, situaties en processen — waarmee je in contact komt en die invloed hebben op het leefproces.

De longen van het leven

Het boek Psalmen richt zich op de beweging van buiten naar binnen: het waarnemen van prikkels en het geven van gerichte aandacht aan hetgeen wordt waargenomen. Het doel is bewuster te ervaren wat zich aandient. Deze bewuste ervaring leidt tot innerlijke rust.

Prikkels → waarnemen → gerichte aandacht → bewuste ervaring = innerlijke rust

Het boek Spreuken richt zich op de beweging van binnen naar buiten: het geven van betekenis aan de ervaring, waardoor onderscheid in de ervaringen ontstaat. Dit leidt tot overzicht dat nodig is voor het kiezen van een richting om op de ervaring te reageren en het besluit hoe vanuit die richting te reageren. Deze twee keuzemomenten samen worden besluitvorming genoemd.

Ervaring → betekenis → overzicht → kiezen richting → besluit hoe te reageren = besluitvorming

Psalmen en Spreuken geven samen kaders voor de invulling van dit hele interne proces. Hierdoor ontstaat orde, wat een stabiele basis vormt voor uitvoering van besluitvorming in de buitenwereld.

Het denkbeeld

De betekenis die iemand geeft aan wat wordt ervaren, wordt voor een groot deel bepaald door het denkbeeld.

Wanneer gesproken wordt over de manier waarop mensen informatie verwerken — het Informatie VerwerkingsProces (IVP) — speelt het denkbeeld hierin een centrale rol.

Het begrip denkbeeld betekent hier: het persoonlijke kader van waaruit een mens betekenis geeft, en dat richting en inhoud geeft aan besluitvorming.

Het volgende speelt hierbij een rol:

- Het moment waarop iets gebeurt,
- De omgeving waarin iets gebeurt,
- Welke rol je hebt tijdens dat iets gebeurt,
- Wat je eerdere ervaring is met wat er gebeurt,
- Wat je eigen waarden en normen zijn over wat er gebeurt.

Deze factoren bepalen het denkbeeld van waaruit iets wordt ervaren en spelen direct een rol in de besluitvorming. Kort gezegd: het denkbeeld beïnvloedt de uitkomst van besluitvorming.

Verandering van denkbeeld

Psalmen en Spreuken laten zien wat het betekent wanneer het denkbeeld wordt ingevuld door Gods orde. Dit is een orde die goed zijn en goed doen als basishouding heeft.

Deze orde laat de rechtvaardigheid van besluitvorming toenemen wanneer tijdens de keuzemomenten agapè en de negen vruchten van de Heilige Geest worden toegepast.

Agapè betekent: een liefde die je bewust geeft en die, vanuit Gods orde, gericht blijft op het goede voor de ander. Het is liefde die het initiatief neemt en trouw blijft, ook wanneer het contact tegenvalt. Agapè is geen gevoel, maar een bewuste intentie.

De negen vruchten van de Heilige Geest zijn: liefde, blijdschap, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing.

Deze vruchten zijn geen doel op zich, maar ankerpunten voor een gezond en rechtvaardig leven.

De vier schaarse middelen

Naast het toenemen van de stabiliteit van de binnenwereld laten Psalmen en Spreuken ook zien wat Gods orde betekent voor het omgaan met de vier schaarse middelen tijd, ruimte, energie en materie: de basis voor de duurzaamheid van elke vorm van leven.

Psalmen laat die invloed zien op de middelen tijd — met ritme en geduld — en energie, met innerlijke kracht en volharding. Spreuken laat die invloed zien op de middelen ruimte — met vrijheid en bescherming — en materie, met voorziening en opbouw.

Ook hier zijn de Bijbelboeken twee helften van één geheel en laten ze zien hoe Gods orde duurzaam omgaan met deze middelen mogelijk maakt.

De verbindingsbrug

Psalmen en Spreuken verbinden het verhaal van deel 1 met het dagelijkse leven van nu.

Daarom worden de twee Bijbelboeken niet samengevat als losse teksten, maar gepresenteerd als twee bewegingen die samen één geheel vormen: een beweging van buiten naar binnen, die zorgt voor innerlijke rust, en een beweging van binnen naar buiten, die zorgt voor stabiliteit.

Een brug die het verhaal van de Bijbel verbindt met een gezond, rechtvaardig en duurzaam leven.

**Een brug tussen
verleden, heden en toekomst.**

Deel 2

Psalmen

Inleiding — Psalmen

Richting voor een gezond leven

Innerlijke stabiliteit

Psalmen laat zien hoe innerlijke stabiliteit mogelijk wordt.

Het is een boek binnen de Bijbel dat bestaat uit vijf interne delen. Samen vormen ze één geheel waarin zichtbaar wordt hoe innerlijke stabiliteit ontstaat.

Waar andere onderdelen in de Bijbel vooral laten zien wat er gebeurt, tonen Psalmen wat dat van binnen met een mens doet.

Daardoor werken de Psalmen als een spiegel voor bewuste ervaring. Emoties, hoop, vertrouwen en angst komen hier in hun meest rauwe en eerlijke vorm naar voren.

Het mag dan ook met recht de beeldspraak inademing dragen, omdat dit deel volledig van buiten naar binnen is gericht.

De oorzaak hiervan ligt in de opbouw van Psalmen zelf.

Ze zijn geen doorlopend verhaal, maar een verzameling levenservaringen.

Deze laten zien hoe de buitenwereld doorwerkt op de innerlijke stabiliteit van een mens, wanneer deze wordt benaderd vanuit Gods orde als dragend fundament.

De bidder

De schrijver en de lezer van Psalmen worden beiden 'de bidder' genoemd.

De Psalmen zijn niet alleen bedoeld om te begrijpen, maar om te doorleven. Ze geven woorden aan de innerlijke beweging van een mens die zich tot God richt. Ongeacht of iemand de psalm oorspronkelijk heeft geschreven of deze nu leest en tot zich neemt.

In de Psalmen wordt een mens die zich opent voor deze beweging vanzelf de bidder.

De bidder: een mens die het hart opent voor God en Zijn woord.

Psalmentaal

Psalmen maakt zichtbaar hoe innerlijke stabiliteit ontstaat.

Niet door emotie te onderdrukken, maar door elke ervaring zonder schaamte onder te brengen binnen Gods orde.

Dit proces wordt aangeduid als Psalmentaal.

Psalmentaal: de manier waarop innerlijke ervaringen — zoals angst, verlangen, hoop en schuld — eerlijk worden benoemd en bewust worden ondergebracht binnen Gods orde, waardoor innerlijke rust kan ontstaan en de binnenwereld wordt geordend.

Psalmen zijn dan ook geen gewone teksten, maar herkenbare patronen.

Ze laten zien hoe innerlijke rust en stabiliteit ontstaan wanneer innerlijke bewegingen telkens worden teruggebracht onder Gods orde.

Zo tonen Psalmen hoe waarnemen, gerichte aandacht en bewuste ervaring samenkomen binnen een vernieuwde manier van kijken.

De structuur

De oorspronkelijke structuur van Psalmen versterkt dit inzicht.

In de Hebreeuwse traditie bestaat het boek Psalmen uit vijf interne delen.

Die vijf delen vertegenwoordigen vijf natuurlijke bewegingen van innerlijke ontwikkeling:

1. Boek I — Overleven → Vertrouwen
2. Boek II — Breuk zelfbeeld → Aanbidding
3. Boek III — Crisis → Doorbraak
4. Boek IV — Overgave → Herzien denkbeeld
5. Boek V — Dankbaarheid → Innerlijke stabiliteit

Samenvatting

De vijfdelige opbouw van het boek Psalmen dient als routekaart voor innerlijke ontwikkeling.

Het laat zien hoe een mens vanuit overleven kan bewegen naar innerlijke stabiliteit, wanneer Gods orde het fundament vormt van dat proces.

Innerlijke stabiliteit zorgt ervoor dat keuzes niet langer voortkomen uit druk, emotie of reflex, maar uit afstemming op Gods orde.

Daardoor ontstaat ruimte om het leven op een gezonde manier vorm te geven.

**Een betrouwbare route
voor een gezond leven vanuit Gods orde.**

Deel 2

Spreuken

Inleiding — Spreuken

Richting voor een rechtvaardig leven

Aansluiting door overeenkomst in verloop

De eerste negen hoofdstukken van het boek Spreuken functioneren als een voorwoord.

Ze geven inzicht in hoe Spreuken de ervaringen van Psalmen omzet in besluitvorming die past bij wie je bent en wat je nodig hebt.

Hierdoor kan de rest van het boek Spreuken worden ingedeeld in vijf verzamelingen van wijsheid.

Deze onderverdeling sluit direct aan op de vijf bewegingen van interne ontwikkeling die in de subboeken van Psalmen zichtbaar worden.

Met die aansluiting wordt meteen de overeenkomst in verloop van beide processen zichtbaar:

- Psalmen maakt de ervaring van wat wordt waargenomen helder, doordat Gods orde innerlijke stabiliteit geeft,
- Spreuken maakt vervolgens zichtbaar hoe en vanuit welke richtingen op die ervaring kan worden gereageerd, passend bij Gods orde.

Wijze besluitvorming

Spreuken maakt het proces van reageren op ervaring zichtbaar.

Het bestaat uit de stappen:

A. Ontstaan van wijsheid

Wijsheid ontstaat wanneer ervaring door benadering vanuit Gods orde betekenis krijgt.

Ervaring → benadering vanuit Gods orde → betekenis = wijsheid

Die wijsheid geeft inzicht in welke richtingen van reactie mogelijk zijn en hoe vanuit een richting te reageren.

B. Besluitvorming

Na het ontstaan van wijsheid volgen twee momenten van het nemen van een beslissing:

1. De keuze vanuit welke mogelijke richting te reageren op de ervaring,
2. Het besluit hoe vanuit de gekozen richting te reageren op de ervaring.

Zo sluiten richting en reactie aan bij Gods orde.

Ervaring → benadering vanuit Gods orde → betekenis → wijsheid → besluitvorming

C. Rechtvaardige besluitvorming

De rechtvaardigheid van besluitvorming neemt toe wanneer deze meer aansluit bij Gods orde.

Besluitvorming die aansluit op Gods orde = rechtvaardige besluitvorming

D. Wijze besluitvorming

Het gehele interne proces van ervaring tot en met rechtvaardige besluitvorming wordt hier 'wijze besluitvorming' genoemd.

! Belangrijk: het gaat hier uitsluitend om processen van besluitvorming in de binnenwereld;
niet om de uitvoering van besluitvorming in de buitenwereld.

De leerling

In het boek Psalmen worden schrijver en lezer de bidder genoemd.

Omdat Spreuken niet is bedoeld als gebed, maar als wijsheid van God die richting geeft aan besluitvorming, worden schrijver en lezer in dit boek de leerling genoemd.

Waar de bidder in Psalmen vanuit relatie spreekt tot God, is de leerling de ontvanger van wijsheid.

Die wijsheid wordt aangereikt zoals door een leraar: uitnodigend om te luisteren, te leren en de verkregen inzichten te gebruiken voor besluitvorming.

De leerling: een mens die Gods woord ontvangt en ervoor kiest daarvan te leren.

De structuur

Na deze inleiding volgen de vijf verzamelingen Spreuken.

Hoewel ze oorspronkelijk niet als vijf eenheden worden benoemd, vormt elke verzameling van hoofdstukken een logisch geheel.

De indeling is gekozen om samenhang zichtbaar te maken tussen Spreuken en de vijf subboeken van Psalmen.

Dit leidt tot de volgende structuur:

1. Verzameling I — Hoofdstukken 10 – 12 → Van vertrouwen naar wijze besluitvorming
2. Verzameling II — Hoofdstukken 13 – 18 → Van identiteit naar rechtvaardige contacten
3. Verzameling III — Hoofdstukken 19 – 24 → Van crisis naar weten wat past
4. Verzameling IV — Hoofdstukken 25 – 29 → Van overgave naar dragende stabiliteit
5. Verzameling V — Hoofdstukken 30 – 31 → Van stabiliteit naar volwassenheid

Vanuit de samenhang die door deze indeling is verkregen, wordt zichtbaar dat de wijsheden in Spreuken inzicht geven in hoe en vanuit welke richtingen op de uitkomst van de bewegingen in Psalmen kan worden gereageerd.

Hierdoor ontstaat synergie tussen beide boeken.

Deze meerwaarde neemt verder toe, omdat Psalmen en Spreuken Gods orde als fundament hebben.

Een samenhang die met recht de naam 'De longen van het leven' mag dragen.

- Psalmen als inademing van de buitenwereld → hoe de buitenwereld wordt ervaren;
- Spreuken als uitademing vanuit de binnenwereld → hoe vanuit die ervaring wordt gereageerd.

Spreuken laat zien dat een rechtvaardig leven niet ontstaat door dwang en manipulatie, maar door wijze besluitvorming.

Van de binnenwereld naar de buitenwereld

Het handboek voor leven

De binnenwereld

De inhoud van deel 2 laat zien dat Psalmen en Spreuken samen geen losse verzameling teksten zijn, maar één doorlopend proces van de binnenwereld vormen.

Waar Psalmen zich richt op innerlijke stabiliteit, richt Spreuken zich op wijze besluitvorming. Ze laten zien hoe beide met elkaar verbonden zijn door Gods orde als fundament.

Ze maken zichtbaar hoe een mens tot innerlijke rust komt, waardoor ruimte ontstaat voor wijze besluitvorming.

Innerlijke rust → wijze besluitvorming

De buitenwereld

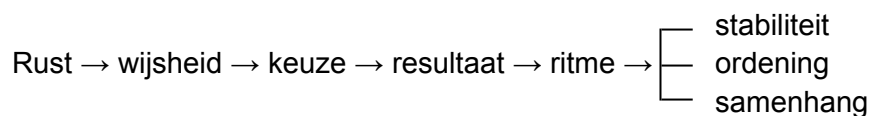
De bewegingen in Psalmen en Spreuken vinden plaats in de binnenwereld. In het leven van de mens eindigen die bewegingen hier niet. Wat volgt, is dat ze zichtbaar worden in de buitenwereld.

Om die uitvoering optimaal aan te laten sluiten bij Gods orde, is een leefmodel ontstaan. Dit model geeft handvatten hoe dit kan worden gedaan en hoe door samenhang de gezamenlijke waarde kan worden verhoogd.

Het leefmodel bestaat uit acht onderdelen verdeeld over drie domeinen:

- Binnenwereld met de onderdelen rust, wijsheid en keuze → betreft effectiviteit,
- Buitenwereld met de onderdelen resultaat en ritme → betreft efficiëntie,
- Informatie met de onderdelen stabiliteit, ordening en samenhang → betreft synergie.

Door deze indeling ziet het leefmodel er als volgt uit:

Voor de duidelijkheid is het goed te benoemen dat wijze besluitvorming in dit model 'Keuze' wordt genoemd, en het hebben van contacten en het zichtbaar uitvoeren van handelen samen onder het onderdeel 'Resultaat' vallen.

Het leefmodel is geen studieboek om een beter mens te worden, maar een hulpmiddel om je dagelijks leven af te stemmen op wie jij bent en wat je nodig hebt. De verdere uitwerking en toepassing van dit leefmodel worden beschreven in 'Het handboek voor leven' (benajalogos.com).

**Innerlijke rust en wijze besluitvorming vormen
de basis voor een gezond en rechtvaardig leefproces.**

Deel 3

Bronverwijzing

De verdieping in Gods woord

De verdieping in de Bijbel als dragende bron
van orde voor een gezond, rechtvaardig en duurzaam leven.

Inleiding deel 3

De verdieping in Gods woord

De geschreven gedeelten van deel 1 – De uitnodiging tot het leven – en deel 2 – De longen van het leven – zijn bedoeld als verhalen en reflecties die mensen meenemen, raken en richting geven.

Overmatige verwijzingen naar de Bijbel zouden dat ritme onderbreken en het geheel zwaarder maken dan nodig. Daarom staan deze verwijzingen ná de geschreven delen — apart, maar niet los.

De verwijzingen in dit deel vormen een verdieping van de geschreven delen en hebben bewust een eigen plaats binnen het geheel.

Die keuze is volledig functioneel: zichtbaar maken waar de inhoud vandaan komt, zonder het verhaal zelf te onderbreken.

De geschreven delen → verdieping (deel 3) → inzicht in het origineel van de Bijbel

De verdieping voor deel 1 bevat tien verwijzingen per hoofdstuk, en deel 2 tien verwijzingen per Boek en per Verzameling. Alle verwijzingen zijn gericht op de kern van dat onderdeel.

Niet als toelichting of uitleg, maar als wegwijzers: markers die laten zien waar in de Bijbel de gebeurtenis, de beweging of de gedachte de oorsprong heeft.

Lezers die de geschreven delen hebben gelezen, ervaren hier een keuzemoment: hier stoppen, of de oorsprong ontdekken en verdergaan. Deze inleiding markeert dat keuzemoment.

**Zie de verdieping als een volgende uitnodiging
om de Bijbel als bron van orde te verkennen.**

*Wij bidden dat u vervuld mag worden met de kennis van Zijn wil,
in alle wijsheid en geestelijk inzicht,*

*zodat u wandelt op een wijze die de Heere waardig is,
Hem in alles behaagt,*

in alle goed werk vrucht draagt en opgroeit in de kennis van God.

— Kolossenzen 1:9 - 10

BENAJA LOGOS

— **IN GOD GEGROND OM** —
BETEKENIS OVER TE DRAGEN